

גופא מנא ידעה דין זה, שנוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים.

וכתב חכ"א בקובץ כרם שלמה (שנה י' קו' ב' ע' נג) ליישב בזה: יש לומר, עפ"י מה דאיתא שם בגמ' לפני זה, א"ר אלעזר, לאחר שנמצאו סימני' בא סמאל וריחקן בא גבריא וקירבן. וי"ל דמזה הוכיחה תמר לעצמה שמטוב להפיל עצמו לתוך כבשן האש ולא להלבין פני חבירו ברבים, דהנה זה ודאי דהסימנים לא הכריחו מידי ממי נתעברה, כמובן, רק ע"י הסימנים הי' לה אופן להודיע ליהודה שהיא מעוברת ממנו, ואם ירצה יודה ואם לא ירצה לא יודה, והשתא אי נימא איפכא דיותר ראוי להלבין פני חבירו ברבים מליפול לתוך כבשן האש, מה הי' הצורך שגבריא יטריח א"ע להחזיר הסימנים, והי' עדיין הדבר עומד בספק אם יודה יהודה אם לאו, הלא ע"פ דין מוטל עליה להודיע ברבים שנתעברה מיהודה כדי שלא תישרף, ומדראתה כי מן השמים הוחזרו הסימנים, הוכיחה מזה שאין הדין כן, רק נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים.

★★

בגמ': א"ר חמא בהכר בישר לאביו, הכר נא הכתונת בנך וגו', בהכר בשרוהו, הכר נא למוי החותמת ולמוי הפתילים וכו'.

וצ"ב מהו המדה כנגד מדה והשייכות שבגלל חטא מכירת יוסף הודה במעשה תמר.

וביאר בפרשת דרכים (דרך א') על פי מה שהקדים בארוכה שמחלוקת השבטים ויוסף היתה לדינא אם יצאו מכלל בני נח או לא, והשבטים שאכלו אבר מן החי, היינו שאכלו מפרכסת של ישראל מותר ולבן נח אסור, וסברו שיצאו לגמרי מדין בן נח, ויוסף סיפר לאביהם שהם אוכלים אבר מן החי. והשבטים שראו שהוא פוגם בכבודם דנו עליו וחייבוהו, ומכרוהו למצרים.

אולם יהודה שסובבו מן השמים שבא על כלתו תמר, והרי גם בן נח אסור בכלתו, וע"כ משום שער ואונן שמשו שלא כדרכם, ובן נח אינו קונה את אשתו רק בביאה כדרכה, ובעת שהכיר את החותמת ואת הפתילם ואמר צדקה ממנו יצאה ב"ק ואמרה ממנו יצאו הדברים, ובודאי לא חטא יהודה,

דדינן הי' כבן נח, ולזה הי' מדה כנגד מדה, הכר נא מול הכר נא.

★★

בגמ': אמר שמואל סבא חמיה דרב שמואל בר אמי משמיו דרב שמואל בר אמי וכו'.

בסדר הורות (ערך שמואל סבא) כתב, דנראה מכאן, שלא היו נוהגים בזמן חז"ל שלא יהיה שם החתן כשם חמיו שהזהיר על כך בצוואת ר"י החסיד ע"כ.

וכתב על כך הגאון רבי עובדי' יוסף שליט"א בשו"ת יביע אומר (חלק ז' אבהע"ז סי' ז' ס"ק א'): אולם בס' חסידים (סי' תעז) איתא בזה"ל, ב' אחים הנשואים לב' אחיות א' מהם ימות או לא יצליחו, לכך לא ישאו, או אחד מהם יגרש את אשתו אם נעשה הדבר כך. וכן יש זיווגים שלא יצליחו או א' מהם, אב ובן הנשואים לב' אחיות, או אם וכת לב' אחים וכו'. "וכן האדם שלקח אשה ששמה רבקה, או שם אחר, ובנו לקח אשה ששמה רבקה, ובן בנו לקח אשה ששמה רבקה, לא יצליחו". ע"כ. לפ"ז נראה שאין להקפיד אלא בג' זיווגים. ונראה דה"ה בחתן וחמיו שאין להקפיד אלא כשהם משולשים. וכ"כ להדיא בחכמת אדם (כלל כג אות יג). וזת"ד, ודע דמ"ש ריה"ח שלא ישא אשה ששמה כשם אמו או שמו כשם חמיו, היינו כשהם משולשים, כגון ששמו ראובן, וכן חתנו שמו ראובן, אם יקח חתנו זה חתן ששמו ראובן, אז לא יצליח, כיון שהוא משולש. וכ"ה בהדיא בס"ח (סי' תעז). והעולם טועים בזה. ע"כ. ולפ"ז לק"מ מההיא דסוטה.

ועי"ל לפמ"ש החיד"א בס' ברית עולם (סי' תעז), דלכאורה ק' על הס"ח שכ' שב' אחים לא ישאו ב' אחיות. שזה היפך הגמ' (ברכות מד). פ' זוגות אחים כהנים נשואים לפ' זוגות אחיות כהנות. ותיירץ, שכשם ששינוי המקומות ושינוי הזמנים גורם לכמה דברים, כגון הרפואות שבש"ס שאינם מועילות בזה"ז, גם לענינים אלו נשתנו הזמנים, שגברה הסט"א מעין הרע בזה. ועוד דאעיקרא לק"מ, דבו בפרק מרבית העם שנות דור ודור נהגו בזיווגים אלו ושכיחי טובא, ולא היה עין הרע בזה. אך עתה דלא אשתכח, העושה זיווג כזה יש בו משום עין הרע. ושומר נפשו ירחק מזה דאיכא עיה"ר, עכת"ד. ולפ"ז אף שנאמר שאין לישא אשה ששמה כשם אמו וכן